

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI PROJEKATA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Uvod

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu, Ministarstvo kapitalnih investicija (Ministarstvo) zaduženo je da polugodišnje izvještava Vladu Crne Gore o projektima obnovljivih izvora energije. Realizacija projekata zasnovanih na obnovljivim izvorima energije je aktuelna punih 14 godina. Od početka uvođenja ovih projekata u energetske sistem Crne Gore, izgrađeno je 34 nova objekta za proizvodnju električne energije, i to: 32 male hidroelektrane (mHE) i dvije vjetroelektrane, VE Krnovo i VE Možura.

1. REALIZACIJA PROJEKATA IZGRADNJE MALIH HIDROELEKTRANA

U zavisnosti od snage energetskog objekta koji se planira graditi, izgradnja tog objekta omogućena je kroz dva zakonska modela. Prvi način je tenderski postupak koji se sprovodi shodno Zakonu o koncesijama i koji se može pokrenuti na inicijativu nadležnog organa ili na inicijativu zainteresovanog lica. Drugi način predstavlja pojednostavljenu proceduru autorizacije energetskih objekata male instalisane snage do 1 MW, utvrđenu Zakonom o energetici, kroz izdavanje energetske dozvole. Na osnovu energetske dozvole zaključuje se Ugovor o koncesiji za izgradnju mHE bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja. Realizacija izgradnje solarnih elektrana omogućena je na osnovu izdate energetske dozvole.

S tim u vezi, a u cilju sagledavanja trenutnog statusa za svaku pojedinačnu mHE sačinjena je tabela u formi **Prilog 1**, u kojoj su identifikovani trenutni status u kojima se nalaze mHE. Kroz odobrene postupke trenutno je aktivno 29 ugovora o koncesiji i dvije energetske dozvole kojima je omogućena izgradnja i eksploatacija 44 objekata mHE čiji su statusi dati u narednoj tabeli.

Tabela 1 Trenutni status mHE

Faza / status mHE	Broj mHE
Projektovanje u toku	3
U izgradnji	8
U procesu raskida ugovora	1
U radu (mHE koje imaju upotrebnu dozvolu)	32
Ukupno	44

Na osnovu zaključenih ugovora o koncesiji i jedne energetske dozvole do sada je 32 mHE dobilo upotrebnu dozvolu. Ukupna instalisana snaga 32 mHE koje su dobile upotrebnu dozvolu iznosi 47,3 MW, sa planom proizvodnje od 161,8 GWh.

Tokom realizacije pojedinih ugovora o koncesiji za izgradnju mHE, lokalno stanovništvo izrazilo je neslaganje sa idejama korišćenja vodotoka za izgradnju mHE. U većem broju slučajeva ovi zahtjevi značili su isključivost u smislu protivljenja korišćenja vodotoka za izgradnju mHE. U početku radilo se o mHE na Đuričkoj rijeci, Komarači i Murinskoj rijeci u Plavu, Lještanici u Bijelom Polju, Trepačkoj rijeci u Andrijevi i Bukovici u Šavniku. Kasnije se izgradnji mHE usprotivilo i lokalno stanovništvo na vodotocima Vinicka, Crnja, Skrbuša, Vranještica.

U vezi sa navedenim, Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 17.10.2019. godine, donijela Zaključak da se pokrenu sporazumni raskidi šest ugovora o koncesiji kojima je planirana izgradnja mHE na sljedećim vodotocima: Đuričkoj rijeci, Komarači i Murinskoj rijeci u Plavu, Bistrici u Bijelom Polju, Trepačkoj rijeci u Andrijevici i Bukovici u Šavniku. Predmetni postupci, izuzev ugovora o koncesiji kojima je planirana izgradnja mHE na vodotoku Trepačka, okončani su jednostranim raskidom pet ugovora od strane koncedenta, odnosno Vlade. Kroz pregovore došlo se do zajedničkog rješenja za vodotok Trepačka u smislu zaključenja Sporazuma o raskidu ugovora o koncesiji za izgradnju mHE na vodotoku Trepačka rijeka dana 30.12.2019. godine. Pored ovoga postignut je dogovor oko raskida ugovora za još jedan ugovor koji je realizovan kroz Sporazum o raskidu ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju mHE "Bare Kraljske" na vodotoku Vranještica, koji podrazumjeva odricanje od naknade za obje ugovorne strane. Takođe, Vlada je Zaključkom od 14.05.2020. godine zadužila Ministarstvo ekonomije da otpočne proces pregovora sa koncesionarom "Rudi Energy" d.o.o. Berane o zaključivanju sporazuma o raskidu Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane "Vinicka" na dijelu vodotoka Vinicka rijeke, Opština Berane.

Pored ovoga Vlada Crne Gore je zaključkom od 15.10.2020. godine pokrenula postupak raskida utvrđivanjem primjerenog roka za izvršenje ugovornih obaveza iz zaključenih ugovora kojima je bila predviđena izgradnja mHE "Raštak" na dijelu vodotoka Raštak, mHE "Raštak 2" na dijelu vodotoka Raštak, mHE "Rijeka Reževića" na vodotoku Reževića Rijeka i mHE „Ljeviška rijeka, izvor Morače“ na vodotoku bez naziva iz slivnog područja Gornja Morača. Kako je primjereni rok istekao, a koncesionari nijesu izvršili svoje obaveze Vlada je na sjednici od 29.12.2020. godine raskinula ova četiri ugovora.

U fazi izgradnje trenutno se nalaze četiri ugovora o koncesiji i jedna energetska dozvola, kojima je planirana izgradnja osam mHE. Veliko protivljenje lokalnog stanovništva realizaciji dva ugovora je zastupljeno na vodotocima Crnja i Skrbuša, koji se nalaze na teritoriji Opštine Kolašin.

Cijeneći trenutnu situaciju, ukazala se realna potreba da se izvrši analiza ugovora na kojima postoji protivljenje gradnji. U vezi sa tim, važnu činjenicu koju treba istaći je da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao organ nadležan za energetiku, prati realizaciju rokova i obaveza iz zaključenih ugovora koji su u direktnoj vezi sa odlukama drugih nadležnih organa čime u velikom broju slučajeva ne daju mogućnost kompletnog sagledavanja svih aktivnosti. Na ovaj način, na Ministarstvu kapitalnih investicija nije da cijeni donijeta akta ulazeći u ingerencije drugih organa, iz kojih razloge je potrebno uključivanje svih organa u institucionalno rješavanje pojedinih pitanja. U vezi sa projektima izgradnje mHE na vodotocima Crnja i Skrbuša ističemo da je Ministarstvo kapitalnih investicija uputilo naloge nadležnom Ministarstvu i inspekcijama u cilju provjere usklađenosti projektne dokumentacije sa stvarnim stanjem na terenu. Trenutno je po nalogu urbanističko građevinske inspekcije, pri Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (MEPPU), izrečena mjera zabrana građenja – izvođenja radova u roku odmah zbog utvrđene nepravilnosti. Složenost čitave situacije je i u činjenici da se Ministarstvu kapitalnih investicija dopisom obratio određeni broj građana koji su istakli da se nadaju da će se projekat izgradnje mHE na vodotoku Skrbuša realizovati. U vezi kontradiktornosti u odnosu mještana prema ovom projektu Ministarstvo nije u mogućnosti da vrši ocjenu autentičnosti navoda ni jedne ni druge strane, osim što je pokrenulo aktivnosti koje bi u konačnom imale za cilj utvrđivanje stvarnog stanja na terenu u pogledu usklađenosti sa pravnim propisima Crne Gore.

Pored problema u realizaciji ugovora koji su u fazi izgradnje postoji i određeni broj ugovora čija je realizacija problematizovana, a koji se nalaze u fazi projektovanja. Konkretni projekti vezani za ovu problematiku se odnose na ugovore o koncesiji kojima je predviđena izgradnja mHE na vodotocima Lještanica u Bijelom Polju, Slatina u Kolašinu i Štitarička u Mojkovcu.

Koncesionar koji realizuje projekat izgradnje mHE na vodotoku Lještanica je dobio urbanističko-tehničke uslove 04.06.2019. godine čime je počeo da mu teče rok Faze I u trajanju od 18 mjeseci, u kom roku je koncesionar bio dužan da dobije građevinsku dozvolu. U datom roku, koncesionar je krajem oktobra 2019. godine podnio zahtjev za dobijanje građevinske dozvole, kao i dopunu dokumentacije 11.11.2019. godine. Koncesionar je u svom izvještaju, koji je podnio Ministarstvu, istakao da je zbog ćutanja administracije krajem maja 2020. godine podnio tužbu Upravnom sudu, koja je usvojena. Postupajući po presudi MEPPU je 31.12.2020. godine donijelo Rješenje kojim je odbijen zahtjev koncesionara, a protiv kojeg je koncesionar ponovo podnio tužbu, i postupak je u toku.

Za vodotok Slatina koncesionar je podnio 10.12.2020. godine Prijavu gradnje. Nakon toga, Vlada je na predlog MEPPU donijela Zaključak kojim je data saglasnost da se prekine postupak odobravanja izgradnje objekta, mHE "Slatina" na vodotoku Slatina u opštini Kolašin. Istim Zaključkom je zaduženo MEPPU da preduzme potrebne aktivnosti i sprovede procedure prekida postupka odobravanja izgradnje male hidroelektrane mHE "Slatina" na vodotoku Slatina u opštini Kolašin, kao i budućih novih mHE. Imajući u vidu navedeno, urbanističko-građevinski inspektor je donio Rješenje kojim je prekinuo postupak provjere podnesene prijave gradnje. Imajući u vidu da ovaj postupak direktno utiče na rokove iz zaključenog ugovora, potrebno je da se Koncedent jasno opredjei kako tretirati ovo pitanje u odnosu na rokove i obaveze iz ugovora.

Koncesionar za vodotok Štitarička rijeka je 27.11.2020. godine podnio zahtjev Sekretarijatu za uređenje prostora Opštine Mojkovac za dobijanje urbanističko-tehničkih uslova. Predmetni zahtjev je upućen nadležnom Ministarstvu za izdavanje istih. Kako koncesionar nije dobio odgovor po podnijetom zahtjevu dana 20.4.2021. godine obratio se Opštini Mojkovac zbog ćutanja administracije. Međutim u međuvremenu, Vlada je na sjednici od 1.7.2021. godine donijela Odluku o prestanku važenja odluke o donošenju lokalne studije lokacije "Štitarička rijeka". Objavljivanjem ove odluke u Službenom listu ista stupa na snagu, čime se gube prostorno planski preduslovi za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova.

2. RASKINUTI UGOVORI

Do sada je Vlada Crne Gore raskinula 17 ugovora o koncesiji, od kojih je usljed nepoštovanja obaveza predviđenih ugovora o koncesiji u toku realizacije projekata, jednostrano raskinula 12 ugovora o koncesiji, dva sa privrednim društvom "Haider Extrem Energy" d.o.o. Podgorica (vodotoci Bjelojevička i Bistrica-Bijelo Polje), dva sa privrednim društvom "Kol Energy d.o.o. Kolašin (vodotok Raštak), sljedećim privrednim društvima "Normal Company" d.o.o. Podgorica (vodotok Komarača), "Elektrotehna" d.o.o. Berane (vodotok Murinska rijeka), "Dekar" d.o.o. Podgorica (vodotok Ljeviška rijeka) i "MEII" d.o.o. Budva (vodotok Režević rijeka) i konzorcijumima "mHIDROCG"- Crna Gora i Slovenija (vodotok Vrbnica), "Plava Hydro Power" (vodotok Đurička rijeka), "Bistrica Clean Energy" (vodotok Bistrica) i "Hydra MNE" (vodotok Bukovica). Takođe, zaključena su i pet sporazuma o raskidu ugovora sa privrednim društvom "Kroling" d.o.o Danilovgrad (vodotok Tušina), "Bast MHE" d.o.o. Nikšić (vodotok Zaslavnica), "Energie Zotter Bau GmbH & Co. KG – Judenburg, Austrija" (vodotok Grlja), "Dekar Hidro" d.o.o. (vodotok Trepačka) i "PM Hydro"d.o.o. Podgorica (vodotok Vranještica).

3. REALIZACIJA PROJEKATA IZGRADNJE MALIH HIDROELEKTRANA NA OSNOVU SPROVEDENIH JAVNIH NADMETANJA

Izgradnja objekata mHE na vodotocima od značaja za Crnu Goru, kao proizvodnih objekata čija je instalisana snaga manja od 10 MW, odobrava se kroz tenderski postupak koji se sprovodi shodno Zakonu o koncesijama i koji se može pokrenuti na inicijativu nadležnog organa ili na inicijativu zainteresovanog lica.

Na osnovu sprovedenih šest tenderskih postupaka, od kojih je pet na inicijativu Ministarstva kao nadležnog organa, a jedna na inicijativu zainteresovanog lica, trenutno se prati realizacija 12 ugovora o koncesiji kojima je predviđena izgradnja 25 mHE na teritoriji Crne Gore. Ukupna instalisana snaga mHE čija je izgradnja predviđena ugovorima koji se realizuju iznosi oko 49,9 MW, a planirana godišnja proizvodnja oko 190 GWh. Shodno sprovedenim aktivnostima pojedinih koncesionara, od pomenute 25 mHE, upotrebne dozvole su izdate za 17 mHE čija instalisana snaga iznosi oko 36,6 MW, sa planom proizvodnje od oko 117,5 GWh.

4. REALIZACIJA PROJEKATA IZGRADNJE ENERGETSKIH OBJEKATA NA OSNOVU ENERGETSKE DOZVOLE

4.1. Procedura izdavanja energetske dozvole

Pojednostavljena procedura autorizacije izgradnje energetske objekata instalisane snage do 1 MW, na vodotocima od lokalnog značaja, utvrđena je Zakonom o energetici kroz postupak izdavanja energetske dozvole. Na osnovu energetske dozvole za izgradnju mHE zaključuje se ugovor o koncesiji bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja. Takođe, na osnovu energetske dozvole za izgradnju solarnih elektrana imaocu dozvole je omogućena izgradnja uz uslov da je obezbijedio sve neophodne dozvole na osnovu zakona kojim se uređuje izgradnja objekata.

Za objekte mHE instalisane snage do 1 MW omogućena je izgradnja kroz izdavanje energetske dozvole na osnovu koje Vlada Crne Gore donosi Odluku na osnovu koje se zaključuje ugovor o koncesiji za izgradnju mHE. Postupak izdavanja energetske dozvole započinje podnošenjem zahtjeva privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika, ministarstvu.

4.2. Realizacija projekata izgradnje mHE na osnovu energetske dozvole

U skladu sa izdatim energetske dozvolama, Ministarstvo prati realizaciju 17 ugovora o koncesiji i dvije energetske dozvole izdate za rekonstrukciju mHE. Ukupna instalisana snaga 17 mHE čija realizacija je predviđena ugovorima o koncesiji na osnovu energetske dozvole iznosi oko 10,8 MW, a planirana godišnja proizvodnja oko 42,8 GWh. Za jedan ugovor o koncesiji u prethodnom periodu inicirane su aktivnosti kako bi se otpočeo postupak pregovora o sporazumnom raskidu istog, čime bi se potencijalno broj mHE mogao smanjiti na 16 objekat. Od navedene 17 mHE, 14 mHE je dobilo upotrebnu dozvolu, odnosno otpočelo proizvodnju električne energije. Instalirana snaga 14 mHE koje su dobile upotrebnu dozvolu iznosi oko 8,9 MW, sa planom proizvodnje od 35,5 GWh.

Takođe, za dvije energetske dozvole za rekonstrukciju mHE „Slap Zete“ i mHE „Glava Zete“, ukupne instalirane snage 7,24 MW sa planom proizvodnje od 29,21 GWh imalac dozvole „Zeta Energy“ doo, Danilovgrad je stekao privremeni status povlašćenog proizvođača.

Projekat rekonstrukcije mHE "Slap Zete" je završen, i predmetna mHE je dobila upotrebnu dozvolu 08.04.2020. godine, dok su radovi na rekonstrukciji mHE "Glava Zete" u završnoj fazi.

4.3. Realizacija projekata izgradnje solarnih elektrana na osnovu energetske dozvole

Realizacija izgradnje solarnih elektrana instalisane snage do 1 MW je omogućena kroz izdavanje energetske dozvole. Do sada je na osnovu izdatih energetskih dozvola završena izgradnja pet solarnih elektrana. S tim u vezi, ukupna instalisana snaga izgrađenih solarnih elektrana iznosi 2,2 MW, sa planom proizvodnje od oko 3,1 GWh.

5. KONCESIONA NAKNADA

Koncesiona naknada se, shodno odredbama ugovora o koncesiji zaključenih na osnovu prva dva tendera, obračunava na mjesečnom nivou, dok se ista za ugovore zaključene na osnovu preostala četiri tenderska postupka plaća na godišnjem nivou i to do 31.01. relevantne godine za prethodnu godinu. Koncesionari plaćaju koncesionu naknadu polugodišnje za ugovore o koncesiji zaključene na osnovu energetske dozvole u periodu do kraja 2015. godine, dok je počev od 2016. godine utvrđena ugovorna obaveza plaćanja koncesione naknade na godišnjem nivou.

Na zahtjev Opštine Andrijevica izvršena je izmjena obredbi pet ugovora o koncesiji kojima je predviđena izgradnja mHE na vodotocima: Kutska, Mojanska, Šeremet, Piševska i Bradavec koji se nalaze na teritoriji ove opštine, na način da se obračun koncesione naknade počev od 01.01.2020. godine vrši na mjesečnom nivou.

Tokom 2020. godine, koncesiona naknada se obračunavala za ukupno 24 objekata mHE i to za osamnaest na mjesečnom nivou, jednu polugodišnjem a pet na godišnjem nivou. Ukupna obračunata vrijednost koncesione naknade iznosila je 649.303,88€ i u cjelosti je naplaćena.

U periodu januar-april 2021. godine koncesiona naknada se obračunava za 27 mHE i to za osamnaest na mjesečnom nivou, jednu polugodišnjem a osam na godišnjem nivou. Za četiri mjeseca 2021. godine mHE kojima se obračun vrši na mjesečnom nivou obračunato je ukupno 343.736,65 €, koja je u cjelosti naplaćena.

U narednoj tabeli dat je pregled obračunatih koncesionih naknada za mHE u 2020. i prva četiri mjeseca 2021. godine.

Povlašćeni proizvođač	Lokacija	Naziv objekta	obračunato u 2020. godinu (€)	obračunato I-IV mjesec 2021. godinu (€)
Hidroenergija Montenegro doo	Vodotok Bistrica	mHE Bistrica	55.294,10	54.945,32
		mHE Jezerštica	10,541,30	3,537,78
		mHE Jelovica 2	7,533,47	7,346,61
		mHE Jelovica 1	1,653,76	26,507,56
	Vodotok Šekularska	mHE Rmuš	6,013,03	4,457,38
		mHE Orah	13,392,67	10.783,06
		mHE Spalevići	6,141,75	4.027,27
		mHE Šekular	14,044,39	14.979,47
Igamma Energy doo	Vodotok Piševska	mHE Piševska	19.094,85	10,548,74
	Vodotok Bradavec	mHE Bradavec	22,458,49	8,095,82
Kronor doo	Vodotok Babinopoljska	mHE Jara	182,314,14	82,082,39

		mHE Babino Polje	91,635,75	31,743,28
Nord Energy doo	<i>Vodotok Šeremet</i>	mHE Šeremet	22,655,18	8,688,59
Small Hidro Power Mojanska doo	<i>Vodotok Mojanska</i>	mHE Mojanska 1	36,311,00	25,209,73
		mHE Mojanska 2	22,652,22	15,608,67
		mHE Mojanska 3	9,312,09	4,500,20
Small Hidro Power Kutska doo	<i>Vodotok Kutska</i>	mHE Kutska 1	21.911,73	24,327,95
		mHE Kutska 2	11,286,60	6,346,83
Hydro-Bistrica doo	<i>Vodotok Bistrica - Ljuboviđa</i>	mHE Bistrica - Majstorovina	57,753,57	
Synergy doo	<i>Vodotok Vrelo</i>	mHE Vrelo	18.322,62	
BB Hidro doo	<i>Vodotok Lipovska Bistrica</i>	mHE Lipovska Bistrica	5.437,31	
Simes Inženjering doo	<i>Vodotok Bistrica</i>	mHE Ljevak	8,454,82	
AB Power Group doo	<i>Vodotok Bukovica</i>	mHE Bukovica	2,284,08	
Virdi Progressum doo	<i>Kolašin</i>	mHE Paljevinska	2,804,96	
Đekić doo	<i>Vodotok Pecka</i>	mHE Pecka		
MHE Vrbnica doo	<i>Vodotok Vrbnica</i>	mHE Vrbnica		
“Manira Hydro” doo	<i>Vodotok Mišnića potok</i>	mHE Potok Mišnića		
UKUPNO			649.303,88	343.736,65

6. REALIZACIJA IZGRADNJE SOLARNIH ELEKTRANA INSTALISANE SNAGE PREKO 1 MW

SOLARNA ELEKTRANA-BRISKA GORA

Dana 19.05.2018. godine raspisan je Javni poziv za davanje u zakup zemljišta u svojini Države na lokalitetu Briska Gora - Opština Ulcinj radi izgradnje solarne elektrane. Po završenom postupku evaluacije, tenderska komisija je utvrdila Odluku o utvrđivanju rang liste ponuđača 18.10.2018. godine, kojom je prvorangirani ponuđač izabran Konzorcijumom Fortum i EPCG.

Nakon toga, Vlada Crne Gore je na sjednici od 27.12.2018. godine, donijela Odluku o davanju u dugoročni zakup zemljišta na lokalitetu Briska Gora, Opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 86/18) na osnovu koje je 28.12.2018. godine zaključen Ugovor o zakupu zemljišta za izgradnju solarne elektrane Briska Gora u Opštini Ulcinj.

Realizacija ovog Ugovora je podijeljena u dvije faze:

I Faza – podrazumjeva izgradnju solarne elektrane instalisane snage 50 MW i pratećih objekata i infrastrukture i priključenja iste na elektroenergetski sistem Crne Gore, odnosno njeno puštanje u rad;

II Faza podrazumjeva izgradnju dodatnih 200 MW, kao i pratećih objekata i infrastrukture i priključenja iste na elektroenergetski sistem Crne Gore.

U cilju izgradnje predmetne solarne elektrane zemljište koje se daje u zakup je podijeljeno na Zemljište I, površine 2.930.243m², i Zemljište II, površine 3.690.878m². Tokom realizacije ovog projekta dinamika završetka određenih obaveza nije sprovedena do kraja što je uslovalo potrebu za određenim izmjenama osnovnog Ugovora, iz kojih razloga je došlo do zaključenja tri izmjene Ugovora o zakupu zemljišta za izgradnju solarne elektrane Briska Gora u Opštini Ulcinj.

U skladu sa odredbama zaključenog Ugovora o zakupu zemljišta propisano je sljedeće:

- Početak perioda zakupa za Zemljište I je vezan za ispunjenje određenih uslova, i to:
 - (i) osnivanje društva posebne namjene od strane investitora, konzorcijuma,
 - (ii) parafiranje konačne verzije ugovora o otkupu električne energije, po tržišnim uslovima, što podrazumijeva da nema garantovane niti podsticajne cijene,
 - (iii) da investitor i nadležni organ (CGES) zakluče okvirni sporazum o izgradnji priključne infrastrukture, i
 - (iv) pribavljanje izvještaja o ispitivanju kvaliteta zemljišta koji će pokazati da zemljište nije zagađeno.

- Početak zakupa Zemljišta II je vezan za dodatne uslove, a to su:
 - (i) Usvajanje prostorno-planske dokumentacije koja omogućava izgradnju solarne elektrane na Zemljištu II i potrebne priključne infrastrukture za Fazu II,
 - (ii) izdavanje urbanističko tehničkih uslova za solarnu elektranu na Zemljištu II i potrebne priključne infrastrukture za Fazu II,
 - (iii) završetak postupka eksproprijacije za zemljište koje može biti potrebno za izgradnju priključne infrastrukture, i
 - (iv) da investitor i nadležni organ (CGES) zakluče okvirni sporazum o izgradnji nedostajuće priključne infrastrukture za Fazu II.

Trajanje zakupa je 30 godina i za Zemljište I će biti od datuma stupanja na snagu, a početak perioda zakupa za Zemljište II će biti od ispunjavanja propisanih uslova.

Odredbama zaključenog Ugovora investitor se obavezao da obezbijedi početak rada solarne elektrane - Faza I, u roku od 18 mjeseci od datuma stupanja na snagu, početak rada solarne elektrane - Faza II, u roku od 36 mjeseci od početka perioda zakupa za Zemljište II. Datum stupanja na snagu označava datum na koji zakup iz ovog Ugovora i sva povezana prava i obaveze prelaze na zavisnu kompaniju, nakon ispunjenja uslova neophodnih za početak zakupa Zemljišta I, ali ne kasnije od krajnjeg datuma. U skladu sa predmetnim Ugovorom o zakupu zemljišta krajnji datum je bio 31.12.2020. godine, u kom roku nijesu sprovedene sve neophodne aktivnosti čime su se stekli uslovi za obostrani raskid ugovora dostavljanjem obavještenja bilo koje od ugovornih strana.

Vlada Crne Gore je dana 11.02.2021. godine donijela Zaključak kojim je prihvatila Četvrtu izmjenu Ugovora o zakupu za izgradnju solarne elektrane Briska Gora kojim je produžen rok do 30.06.2021. godine. Kako je u međuvremenu Vlada Crne Gore je 11.03.2021. godine stavila van snage Zaključak kojim je donijeta odluka o izmjenama i dopunama PUP-a Ulcinj navedena izmjena ugovora nije potpisana.

7. REALIZACIJA IZGRADNJE VJETROELEKTRANA

Na osnovu Zakona o državnoj imovini, trenutno se prati realizuju tri ugovora o zakupu zemljišta kojima je omogućena izgradnja tri vjetroelektrane na lokalitetima Krново (Nikšić, Šavnik i Plužine), Možura (Bar i Ulcinj) i Brajići (Budva i Bar).

Pored ovoga, s obzirom da je izgradnjom VE Krново iskorišćen samo dio vjetroenergijala Krnovske visoravni, EPCG je pokrenula aktivnosti koje su u konačnom imale za rezultat izrađenu i usvojenu u julu 2018. godine Lokalnu studiju lokacije kojom je predviđena izgradnja VE "Gvozd", instalisane snage oko 50 MW i procijenjene godišnje proizvodnje oko 150 GWh.

7.1 Informacija o realizaciji ugovora o zakupu zemljišta i izgradnji VE Možura

Ugovor o zakupu zemljišta i izgradnji vjetroelektrane na lokalitetu Možura, Država Crna Gora je zaključila 05.07.2010. godine sa konzorcijumom „Fersa&Čelebić“, u čijem sastavu su se nalazile kompanije „Fersa Energias Renovables“ S.A. iz Španije i „Čelebić“ doo iz Podgorice. Ugovorom je državno zemljište dato u zakup na period od 20 godina, koji je počeo da teče od izdavanja inoviranih urbanističko-tehničkih uslova (UTU), odnosno od 07.06.2013. godine.

Predmetni Ugovor je izmjenjen zaključenjem Aneksa br. 1 Ugovora dana 03.12.2012. godine. U skladu sa Aneksom br. 1 Ugovora, konzorcijum „Fersa&Čelebić“ je osnovao zavisno lice, odnosno privredno društvo „Možura Wind Park“ d.o.o. Podgorica na koje su prenijeta sva prava i obaveze iz Ugovora. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 15.12.2014. godine, izdalo građevinsku dozvolu za izgradnju vjetroelektrane na lokalitetu Možura.

Nakon toga, 27.10.2015. godine zaključen je Ugovor o prenosu Ugovora o zakupu zemljišta i izgradnji vjetroelektrane, kojim je kompanija „Enemalta plc“ preuzela ulogu investitora u Ugovoru o zakupu. Rješavajući po zahtjevu za izmjenom vlasničke strukture zavisne kompanije „Možura Wind Park“ d.o.o. Podgorica na način da se u zavisnu kompaniju uključi nova kompanija „Malta Montenegro Wind Power JV Ltd“ preuzimanjem 90% vlasništva od „Enemalte plc“ Vlada je prihvatila predlog Ugovora o prenosu udjela i isti je zaključen 20.09.2017. godine.

Krajem 2018. godine je postavljena poslednja vjetroturbina. Nakon uspješno sprovedenog probnog rada dana, 15.11.2019. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma je izdalo upotrebnu dozvolu čime je vjetroelektrana započela svoj komercijalni rad.

U pogledu rokova, a shodno odredbama Ugovora o prenosu krajnji datum za završetak izgradnje predmetne vjetroelektrane je bio 15.11.2017. godine. Međutim kašnjenje u realizaciji ovog projekta je prozrokovano okolnostima na koje investitor nije mogao uticati usled čega je podnio obavještenje o automatskom produženju rokova i obrazloženi zahtjev za produženje perioda zakupa odnosno međuperioda u kojem je trebao da završi izgradnju vjetroelektrane. S tim u vezi, Aneks br. 2 ugovora kojim je regulisano produženje je zaključen 09.03.2020. godine.

7.2. Informacija o realizaciji Ugovora o zakupu zemljišta i izgradnji VE Krnovo

Ugovor o zakupu zemljišta i izgradnji vjetroelektranena lokalitetu Krnovo, Država Crna Gora je zaključila dana 05.08.2010. godine, sa konzorcijumom „MHI-IVICOM Consulting GmbH“ čiji su članovi bili: "Mitsubishi Heavy Industries" ("MHI") iz Japana i "Ivicom Consulting" GmbH iz Austrije. Ovim Ugovorom državno zemljište je dato u zakup na period od 20 godina, sa mogućnošću produženja do maksimalno 5 godina za potrebe izgradnje VE, instalisane snage od 72 MW. Predmetni ugovor je izmijenjen kroz zaključenje sedam aneksa. Aneksom br. 1 je izvršena promjena Lidera konzorcijuma, pa je umjesto „MHI“, konzorcijumu pristupio „Akuo Energy SAS“ iz Francuske. Poštujući odredbe ugovora, investitor je sva prava i obaveze iz Ugovora prenio na Projektu kompaniju „Krnovo Green Energy“ doo, Podgorica, s tim da su članovi konzorcijuma ostali solidarno odgovorni za obaveze Projektna kompanije po ovom Ugovoru.

Investitor je tokom 2017. godine završio izgradnju VE i dana 30.08.2017. godine dobio upotrebnu dozvolu. Nakon toga, zaključenjem aneksa 17.12.2018. godine privredno društvo

„Krnovo HoldCo“ d.o.o, Podgorica prenijelo je na kompaniju “Masdar Energy” B.V. iz Holandije 49% vlasničkog udjela u Projektnoj kompaniji.

Predmetna VE Krnovo funkcioniše u skladu sa svim propisima karakterističnim za ove vrste objekata, ostvarujući stabilnu proizvodnju i bez negativnih uticaja na pouzdanost i stabilnost rada elektro energetskeg sistema Crne Gore.

7.3. Informacija o realizaciji Ugovora o zakupu zemljišta i izgradnji VE Brajići

Ministarstvo ekonomije je tokom 2019. godine raspisalo tender za davanje u dugoročni zakup zemljišta u državnoj svojini radi izgradnje vjetroelektrane na lokalitetu Brajići – opštine Budva i Bar, čija je minimalna instalisana snaga 70 MW.

Tendersku dokumentaciju otkupilo je pet kompanija, a kao jedini ponuđač koji je blagovremeno dostavio ponudu za gradnju vjetroelektrane, javio se Konzorcijum njemačke kompanije WPD AG iz Bremena i preduzeća “Vjetroelektrana Budva” iz Podgorice. Njemačko-crnogorski konzorcijum je predvidio investiciju od 101,3 mil.€ za gradnju VE snage 100,8 megavata (MW), a za zakup 220.770m² državnog zemljišta cijenu od 2,5 € po kvadratu, godišnje. Konzorcijum je ponudio i 21,6 mil.€ učešća domaćih kompanija i izgradnju nove vjetroelektrane.

Vlada Crne Gore se na sjednici održanoj 05.12.2019. godine upoznala sa Izvještajem o sprovedenom postupku i Odlukom o utvrđivanju rang liste ponuđača, kojom je izabran ponuđač-Konzorcijum „WPD Brajići“. Nakon toga usaglašen je tekst Ugovora o zakupu zemljišta za izgradnju vjetroelektrane, i isti je zaključen 26.08.2020. godine.

7.4. Informacija o realizaciji Ugovora o zakupu zemljišta i izgradnji VE Gvozd

Projektne aktivnosti na izgradnji VE Gvozd ukupne instalisane snage 54,6 MW i očekivane godišnje proizvodnje od oko 150 GWh obuhvataju faznu izgradnju i puštanje u rad sljedećih komponenti:

- Ukupno 13 vjetroagregata uz izgradnju tipskih platoa za montažu vjetroagregata i temelja na koje će se postaviti stubovi vjetroagregata;
- Transformatorska stanica 110/33 kV Gvozd na projektnoj lokaciji;
- Izgradnja priključnih dalekovoda do TS Krnovo i TS Nikšić.

Ugovor o zajedničkom razvoju projekta između EPCG i Ivicom Holding GmbH potpisan je u maju 2018. godine. Izrađeno je Idejno rješenje VE “Gvozd”. Lokalna studija lokacije VE “Gvozd” usvojena je 2018. godine, dok je Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu VE “Gvozd” urađen 09.04.2019.godine. Urbanističko – tehnički uslovi za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju objekata VE “Gvozd” izdati su 10.10.2018. godine.

Za potrebe razvoja projekta, tehnički konsultant “FICHTNER GmbH” je izradio sljedeće studije:

- Studija Procjene vjetro resursa i energetskeg potencijala – januar 2019. godine;
- Studija tržišta i poslovnog modela za VE “Gvozd” – mart 2019. godine.

Rješenje o priključenju na prenosnu mrežu izdato je od CGES-a 20.05.2020. Tehnički uslovi za priključenje VE Gvozd na prenosni sistem Crne Gore dobijeni su 03.04.2020. Mandate Letter od strane Evropske banke za obnovu i razvoj je izdat 26.11.2020. godine, čime je

potvrđeno interesovanje za finansiranje projekta. Tokom juna i jula 2020. godine su izvedena detaljna geološka istraživanja na lokacijama budućih vjetrogeneratora, na lokacijama TS Gvozd i TS Krnovo, kao i detaljna laboratorijska istraživanja, a potom i izrađeni Elaborati o geološkim istražnim radovima.

7.5. Zakupnina

U skladu sa obavezom iz ugovora o zakupu investitori su dužni da plaćaju zakup za zemljište koje se nalazi u državnoj svojini.

Shodno ugovoru o zakupu zemljišta za izgradnju VE na lokalitetu Krnovo investitor plaća godišnju zakupninu za zemljište u vlasništvu Države Crne Gore u iznosu od 21.909,70€. Period zakupa je počeo da teče od izdavanja inoviranih UTU, odnosno od 10.05.2013. godine. Plaćanje godišnje zakupnine se vrši za tekuću godinu do 20-og januara.

Investitor za VE na lokalitetu Možura plaća zakupninu za zemljište u vlasništvu Države Crne Gore u ukupnom iznosu od 186.057,60 €. Period zakupa je počeo da teče od izdavanja inoviranih UTU, odnosno od 07.06.2013. godine.

	Krnovo	Možura
<i>godina</i>	uplaćena zakupnina (€)	
2013	12,168.40	104,753.05
2014	21,909.70	186,057.60
2015	21,909.70	186,057.60
2016	21,909.70	186,057.60
2017	21,909.70	186,057.60
2018	21,909.70	186,057.60
2019	21,909.70	186,057.60
2020	21,909.70	186,057.60
2021	21,909.70	186,057.60
Ukupno	187,446.00	1,407,156.25

8. RALIZACIJA PROJEKTA IZGRADNJE HE KOMARNICA

Rijeka Komarnica je glavna pritoka rijeke Pive, koja raspolaže značajnim hidroenergetskim potencijalom. Dio tog potencijala iskorišćen je izgradnjom HE Piva, akumulaciono-pribranske elektrane, sa kotom normalnog uspora 675 mm. HE Komarnica je planirana kao čeona hidroelektrana sa akumulacijom u slivu rijeke Pive, sa branom na kraju uspora postojeće akumulacije HE Piva.

Planirana je izgradnja akumulacione hidroelektrane HE Komarnica instalisane snage 171,9 MW i ukupne godišnje proizvodnje oko 213 GWh. Izgradnja HE Komarnica je od posebnog značaja sa aspekta pružanja sistemskih i pomoćnih usluga EES, uzimajući u obzir izgradnju planiranih vjetroelektrana i solarnih elektrana, kako u Crnoj Gori, tako i u svim zemljama regiona.

Nakon višegodišnjih aktivnosti na projektu urađeni su svi predviđeni hidrološki radovi sa izradom i revizijom Hidrološke studije, kao i geološki i hidrogeološki radovi sa izradom i revizijom Sinteznog elaborata o izvršenim geološkim radovima i geodetski radovi pregradnog mjesta.

Vlada Crne Gore je 28.5.2020. godine utvrdila Predlog odluke o donošenju Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici s Izvještajem sa javne rasprave, a Skupština Crne Gore je 27.7.2020. godine donijela Odluku o donošenju Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici. Nakon usvajanja Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije HE Komarnica, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 13.11.2020. godine izdalo Urbanističko-tehničke uslove za izradu tehničke dokumentacije za formiranje višenamjenske hidroakumulacije Komarnica sa priključenjem na elektro mrežu.

Vlada Crne Gore je 9.7.2020. godine donijela Plan davanja koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju hidroelektrana u Crnoj Gori za 2020. godinu i zadužila Ministarstvo ekonomije da pristupi izradi koncesionog akta za davanje koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju hidroelektrana u Crnoj Gori za 2020. godinu definisanih navedenim planom. Ovim planom predviđena je dodjela samo jedne koncesije i to na rijeci Komarnici za potrebe izgradnje hidroelektrane Komarnica.

Vlada je 27.8.2020. godine usvojila Koncesioni akt za projekat hidroelektrane Komarnica s Izvještajem sa javne rasprave i Nacrtom ugovora o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica u cilju proizvodnje električne energije.

U skladu sa Koncesionim aktom za projekat HE Komarnica, Elektroprivreda Crne Gore AD je u oktobru 2020. godine podnijela Ministarstvu ekonomije „Ponudu za koncesiju - korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskeg objekta hidroelektrane Komarnica u cilju proizvodnje električne energije“.

U vezi sa navedenim, Ministarstvo kapitalnih investicija predlaže Vladi Crne Gore da donese sljedeće:

ZAKLJUČKE:

1. Vlada je usvojila Informaciju o aktivnostima na realizaciji projekata obnovljivih izvora energije.
2. Zadužuje se Ministarstvo kapitalnih investicija da preduzme aktivnosti u cilju angažovanja zaštitnika imovinsko pravnih interesa za potrebe zastupanja Države Crne Gore u sporovima oko malih hidroelektrana.